

Slovak A: literature – Standard level – Paper 1
Slovaque A : littérature – Niveau moyen – Épreuve 1
Eslovaco A: literatura – Nivel medio – Prueba 1

Wednesday 4 May 2016 (afternoon)

Mercredi 4 mai 2016 (après-midi)

Miércoles 4 de mayo de 2016 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a guided literary analysis on one passage only. In your answer you must address both of the guiding questions provided.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse littéraire dirigée d'un seul des passages. Les deux questions d'orientation fournies doivent être traitées dans votre réponse.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis literario guiado sobre un solo pasaje. Debe abordar las dos preguntas de orientación en su respuesta.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Napište komentár o **jednom** z nasledujúcich textov. Vo svojej práci reagujte na obidve otázky za textom.

1.

DLABAČOV

Električka cengá-cinká
každú chvíľu odznova
Sobotňajšia nočná linka
Je to linka pudová

5 Pohár vína cengá-cinká
žiari ako nový kov
Rozhod' nôžky manekýnka
dlhé nôžky z módnikov

10 Ráno vstaneš nahá bosá
z perín ako z omylov
To čo bolo nestalo sa
To čo bolo stačilo

15 Zdvihni hlavu tvár si utri
vzplanutia sú nestále
Listujeme v cudzom vnútri
ako v módnom žurnáli

20 Električka cengá-cinká
šťastná že je nedeľa
Je to živočíšna linka
bez začiatku bez cieľa

Jozef Urban, *Malý zúrivý Robinson* (1985)

- (a) S akým zámerom využíva básnik onomatopojú?
- (b) Ako možno doložiť, že kritické stanovisko k spôsobu života, ako je vyjadrený v básni, je skôr implicitné?

2.

Biele pančuchy

Ten okamih bol doslova zázračný. Jazero sa červene vlnilo a loďka s červenou košeľou súdruha Janičiara sa vzdalaovala. Presne za ňou padalo do vody slnce-jablko, a tá košeľa sa napínala ako plachta. V ľavom cípe jazera sa naháňali tri ozajstné plachetnice. Predstihovali sa, tancovali na vode hru vtákov s jedným krídlom, akých si vysníval čudácky tlstý básnik,

5 miláčik internátneho vychovávateľa, tiež čudáka.

Dievča na úzkom pruhu zeme si zatienilo oči. Bolo vycivené a bledé ako zemiaková vňať, klíčiaca v pivnici. Malo bodkovanú sukňu s oddrapeným lemom a hodvábnu blúzku. Voda pred ním teplo čľapkala a Janičiarova loďka bola stále menšia. Dievča sa zasmialo. Pomyslelo si, že by to bola pekná švanda, keby ju tu nechal. Také to bolo absurdné, že sa zasmialo znova.

10 Hlas malo hlboký a chrapľavý ako bardámy a staré redaktorky.

Loďka sa zmenila na tmavý bod, ktorý sa dal ťažko sledovať. Okolo bol pokoj, tiché kľenutie jazier a oblohy a ona cítila prvý raz v živote, že to, čo ľudia pomenovali – príroda – a čo považovala za rozprávku, do nej preniká očami, ušami i nosom a že sa v nej rozlieva blaženým červeným svetlom. Bol to pocit malej papričky, naloženej do oleja.

15 Breh bol ílovitý, rástli na ňom žlté svetielka. Dievča zo zelín poznalo iba ruže, tie z cintorínov, potom muškát, čo ho mala teta Fedora v obluku, a snežienky, ktoré predávali baby v bratislavských uliciach. Odtrhla tri žlté, mali krátku šupinatú stopku, v dlani svietili šesťdesiatimi watmi. Vždy sa jej videlo, že v kvetoch je čosi nepochopiteľné. Ten ich vnútorný svit a vôbec – že boli pekné. Peknota sa jej javila ako čosi mimo zvyklosti a miatla ju tak, že pred ňou

20 stála plná nedôvery. Na šťastie jej veľa nezažila.

Slnce padlo do jazera. Voda vrela bordovými ohňami a začínala voňať nocou. Dievča si stalo na špičky. Janičiar isto čaká, až sa splaší. Má v loďke ďalekohľad a čiha, kedy začne poskakovať, trepať rukami, jačať. Lenže tú radosť mu nespraví. Čupla si a načmárala ukazovákom do bahna: AHOJ! A srdce prepichnuté daždnikom. A ešte svoj monogram L.A.

25 Báger, ktorý vzadu na pieskovišti škripal, odrazu zmĺkol. Cez vody sa nieslo stiesňujúce ticho a dievča sa prvý raz trochu zľaklo. Vyskočilo, ale voda bola prázdna, zježená ako husacia koža.

– Héj, héj! – zvolala. Bolo to pípanie kurčaťa, zaraz sa utopilo pri brehu.

30 – Héj! – skríkla silnejšie. Tmavostrieborné jazero, čarovné, kým bola s ostatnými, chladilo. Svet sa černal, voda bola zlá a jej začala byť zima. Skrčila sa, ale stále nemohla uveriť, že jej naozaj ušiel. Nemohol ju tu predsa nechať, bol za ňu koniec koncov zodpovedný. A bol to slušný človek. Pred divadlom ho stretla so ženou. Držala so ho, mala kostým s bielym golierikom. Dievčaťu sa páčili biele golieriky a manželia, čo chodili zavesení. Páčili sa jej dievčatká v bielych pančuchách, čo patrili k takým manželom a vychovane prekračovali mláky.

35 Vždy ako po torte so šľahačkovým cikcakom túžila byť takým dievčatom. Dievčatká nemali chrasty okolo úst. Dievčatká nesedeli v somárskej lavici. Na dievčatká sa nerevalo: – Drž hubu! – A keď aj vyrástli, tie biele pančuchy akosi zostávali v nich, zaobchádzalo sa s nimi bielo, s citom.

Jaroslava Blažková, *Jahniatko a grandí* (1964)

- (a) S akým účinkom autorka využíva kontrast medzi náladou v prírodnom prostredí a citovým rozpoložením dievčaťa?
- (b) Ako a prečo sa pocity dievčaťa menia s prichádzajúcou nocou?